

Dokument nr. 8:35.

(1998-99)

Forslag fra stortingsrepresentant Ursula Evje om endring av reglene for godkjenning av høyere utdanning fra land utenfor EØS-området.

Til Stortinget.

Innledning

En lang rekke høyt utdannede enkeltpersoner fra forskjellige steder i verden, med godkjent oppholds- og arbeidstillatelse i Norge, får ikke godkjent sin kompetanse i Norge. Derfor blir de ofte tilsatt som ufaglærte eller de gis tilbud fra Arbeidsmarkedsetaten om passende opplæring, men de er også ofte klienter av en eller annen sort i det sosiale system.

Lærerhøyskolene fikk i fjor mulighet til å gi studenter med norsk som andre språk fritak fra sidemål. Det har tidligere vist seg at en del godt kvalifiserte lærerstudenter har måttet bryte utdannelsen fordi de ikke har behersket sidemål. Selv om regelverket er endret for de som studerer i dag gis det ikke unntak for de som har lærerutdanning fra utlandet eller som tok deler av lærerutdannelsen i Norge før 1998. De får altså ikke utdannelsen godkjent som tilstrekkelig for å kunne undervise i skolen.

Sakens faktagrunnlag

Gjeldende regler om godkjenning av utdanning fra utenlandske universiteter og høyskoler virker til dels rigide. I tillegg er det manglende samstemthet mellom norsk grunnutdanning ved opplæringsloven og for eksempel lov om lærerutdanning. Videre finnes det forskrift om lærer-, adjunkt- og lektorutdanning for skoleslag som omfattes av § 1 i lov om lærerutdanning, samt forskrift om godkjenning av lærerutdanning fra utlandet. Nærmere regler er også tatt inn i Rundskriv F-47/87 og Håndbok for grunnskolen, del 3, pkt. 631, Vurderingsforskriften § 9-2, nr. 4, 2. ledd og forskrifter til opplæringsloven kap. 8, § 8-1, 3. avsnitt som er ute på høring. Viser også til spørsmål nr. 27 i spørretimen fra Marit Tingelstad til kirke-, utdannings- og forskningsministeren den 17. februar 1999.

Hoveddel

Den offentlige skolen, både grunnskole og videregående skole, har i dag en relativt stor mangel på kvalifiserte lærere. Mange kommuner mangler kvalifiserte lærere i opp til 10 pst. av stillingene. For Oslo kommunes vedkommende snakker en om mer enn

1 000 ledige lærerstillinger, og prognoser viser at denne underdekningen av faglærte vil være betydelig høyere allerede i år 2005, og denne trenden vil ytterligere forsterkes i et lengre perspektiv. Dette er en meget betenkelig utvikling for skole-Norge som må snus.

Etter opplæringslovens bestemmelser om spesielle rettigheter for samiske bosettingsområder i de tre nordligste fylker – L97S – hvor norsk kan være enten første språk eller annet språk med samisk eller finsk språk som første eller annet språk (dette er valgfritt), vil man kunne havne i den situasjon at elever fra disse områdene ikke kan bli for eksempel autorisert som allmennlærere i den norske skole på grunn av språklige forviklinger. Utdannede personer fra utenfor EØS-området har ofte høy kompetanse innenfor fag som matematikk, fysikk, kjemi og lignende, og vil derfor kunne tilføre det norske skoleverket kompetanse på disse områdene.

Manglende skriftlige kunnskaper i sidemål må derfor ikke komme i veien for at ellers vel kvalifiserte mennesker kan få sin utdanning godkjent i Norge.

Vurderingen av om en person er kvalifisert må skje ved en helhetlig vurdering av personens egnethet og kunnskapsnivå. Det kan i denne sammenheng vises til lov av 12. mai 1995 nr. 22 om universiteter og høyskoler, § 54 c, som hjemler en slik vurdering for alle lærerstudenter.

Konklusjon

Forslagsstilleren fremmer på denne bakgrunn forslag om at reglene på dette området blir endret slik at vel utdannede og egnede innvandrere kan få godkjent sin utdanning i Norge uten skriftlige kunnskaper i sidemål.

Forslag

Stortinget ber Regjeringen legge frem forslag til endring i gjeldende regelverk, slik at bl.a. lærerutdannede med norsk som andre språk kan få sin utdanning godkjent i Norge, uten skriftlige kunnskaper i sidemål.

1. mars 1999.